

דרום אמריקה - סיפור מסע IX

לה-פאס

(יש להגות לה-פאס ולא לה-פאז, כיוון ש-Z בספרדית נהגית כסמ"ך. משמעות השם בספרדית -- "השלום")

הגענו ללה-פאס ביום ה' שלפני פסח - היינו מורעבים ומתנו להתרחץ ולאסוף את המכתבים ולאכול. כיוון שהיינו עדיין 12 שלחנו נציגות של 4 חבר'ה לחפש מלון מתוך רשימת עשרת המלונות המומלצים שבידינו והיתר חיכו להם. מכיוון שבדיוק מול מקום ישיבתנו היתה מספרה ואני כבר תכננתו תספורת ותגלחת, בזמן שטיילנו, קפצתי פנימה ואמרתי לספר שיספר אותי כך שלא אצטרך לראות ספר עד הארץ. הוא לקח אותי ברצינות והתחיל לספר במרץ (כאשר לפני כן הוא העביר לשמחתי כל דבר דרך אש, לטיהור) ולאט לאט נשארתי כמעט בלי שערות, כחייל מרינס, אבל זה מצא חן בעיני. לאחר מכן הוא שייף את התער והתחיל בתגלחת רצינית מאד כאשר הוא עבר שלוש פעמים על כל פיסת עור בפני עד שנצצתי כירח בט"ו בשבט. בדיוק אז הגיעה משלחת החיפוש עם הבשורה ש"יש" ורוגן שהיה בה ושמע שאני מסתפר, רץ מהר כדי לצלם אותי בשלבי הסיום. רוב החברה נדהמו מתספורתי המהפכנית ודון לא הפסיקה ללטף את פדחתי החלקה. אני הייתי מבסוט מהתספורת אך יותר מכך מניצול הזמן היעיל. מיד לאחר הגיענו למלון המצוין, שם סחטנו מחיר נמוך בשל מספרנו הרב, יצאנו לאסוף מכתבים (מיכל קבלה עשרה וכמעט התעלפה מרוב אושר) ואח"כ עשינו סבב מקיף בין חברות התעופה שמרוכזות כולן לאורך הרחוב הראשי של לה-פאס ואספנו נתונים, לא מעודדים, לגבי החזרה לניו יורק. שוב, מבסוטים מההספק (כי סידורים בטיול שלנו זה עסק שנמשך בלי סוף), חזרנו להתרחץ ובערב יצאנו כולנו ל"מסעדת זאב". זו מסעדה של נהג אגד בדימוס בשם זאב, שהוא, אשתו, בתו וחתנו מנהלים (תכלס, מנהלי העסק הם הבת דורית ובעלה אלי). איך הם הגיעו - משפחה מזרח אירופאית קלאסית - לבוליביה, לא ברור. בכל מקרה - מסעדה זו היא מעוז ישראלי ותמיד מרגישים בה כמו במסעדה ברח' ירמיהו, כי כולם שם דוברים עברית, באופן לא מפתיע, יש מוסיקה ישראלית, הגשש, יש אוכל ישראלי, התפריט בעברית ופוגשים את כל החבר'ה שם. זה גם מרכז המידע ושם נמצא ספר המטיילים. האוכל טוב בפני עצמו ולכן המסעדה מדווחת במדריך הבריטי המכובד כ"טובה, נקיה ומומלצת". בפי ששמתם לב, "זולה" לא מופיע במדריך, אבל למרות זאת עוברים בממוצע פעמיים ביום במסעדה: לארוחת בוקר ישראלית מעולה (סלט ירקות קצוץ דק, אבל לא דק מדי כמו סלט ערבי, חביתה, לחם וחמאה ותה עם נענע) או לארוחת צהריים עסקית משתלמת ולארוחת ערב שהיא יותר מפגש חברתי. בקיצור - רק התקרבונו לפתח המסעדה וכבר קלטנו שאנו מכירים יותר מחצי הנוכחים. איזי - ידידנו משכבר - שלא ראינו אותו חדישים מאז סאו פאולו, הסתער לעברנו מבפנים ומחץ אותי בחיבוק דוב אימתני. זה היה מסוג המפגשים בהם שני הצדדים לא מפסיקים לדבר ומנסים לסכם חדישים בחמש דקות. אח"כ נכנסתי פנימה ו - עדי וקובי, צלי וענבל, שמוליק, ליאת, אופיר, חן, אמיר ואילן, יהודה, אתי וכו' וכו'. הרשימה האמיתית ארוכה יותר ואין טעם שאלאה אתכם.

בתוך כל הבלגן של הדיבורים פתאום ניגשים אלינו שקד ומעיין - זוג שכבר הרבה זמן לא ראינו - ולאחר ה"אהלן, מה נשמע" סיפרו לנו את סיפורו של רון - הבחור ממנו נפרדנו במעבר לבוליביה וחזר לסאו פאולו לטיסה הביתה, נשדד משהגיע לריו דה ז'ניירו. למזלו לקחו ממנו שני השודדים רק את המוצ'ילה הקטנה והאמינו לדבריו שאין עליו כסף או דרכון (יש לרון פנים מאד אמינות). המצלמה היקרה שלו עם העדשה העוד יותר יקרה, 6 פילמים, מכתביה של טלי אותם היא כתבה עד אור הבוקר שלפני הפרידה מרון, כל תחתוניו, בגדיו וכו' (או כמעט כל) והכי חשוב - הווקמן שלי עם 3 קסטות נפלאות: הכל נתרם לשיפור רמת החיים של תושבי הפאבלות בריו. חמישה ימים לאחר מכן פגשתי את איציק (שותפנו הראשון לטיול) שסיפר שהוא היה הישראלי הראשון שפגש רון ובפניו שפך רון את הכל ומיד לאחר מכן הלך לישון ולמחרת קם לקנות תחתונים ומכנסיים. לפחות הסתבר שרון לקח זאת היטב ולא התרגש יתר על המידה. גם אנו שהיינו רעבים שכחנו מהר מהסיפור עם רוני משהגיע האוכל שהיה טוב, בכמויות גדולות ובטעם של בית.

יום המחרת הוקדש לסידורים גם כן. הדבר החשוב ביותר היה ביקור במשרדי חברת התעופה של אקוואדור - אקווטוריאנה. חברה זו שמודעת לכמויות הישראלים הרבות שיש בדרום אמריקה ולמסלולי הטיול שלהם, מציעה עסקה מעולה לישראלים בלבד: טיסה מלה-פאס ללימה, לימה לגוואיאקיל או לקיטו שבאקוודור ומשם לניו יורק (אפשר גם משם למיאמי או לריו דה ז'ניירו אך זה לא מעניין) ב-\$484. ניתן לעצור בכל תחנה לכמה זמן שרוצים, ניתן לנחות בגוואיאקיל ולהמשיך מקיטו (דבר מעולה למי שרוצה לטייל באיי הגלפגוס ובאקוודור עצמה) וניתן לקבוע תאריך יומיים

מראש בלבד. בכל אופן - זה כנראה מה שנעשה אנו: המשך טיול בבוליביה, מעבר לפרו לאזור קוסקו הסמוך לגבול הבוליביאני ושהוא הבטוח ביותר לטיול בארץ מופרעת זו וחזרה ללה-פאס להמשך טיול וקניות והביתה דרך ניו יורק.

בשבת הלכנו לחפש טקסי חתונה אינדיאנית שהיו אמורים להתקיים בכנסיות ברחבי העיר, אבל לא היה שום דבר מיוחד וגם ירד גשם שהבריח אותנו חזרה למסעדת זאב ולסייאסטה במלון. אחרי שנת הצהריים, משנגמר הגשם, יצאתי לסייר בעיר, בכיכר מריליו המאכלסת את ארמון הנשיאות, ארמון הקונגרס ועוד, במדרחוב הקניות היפה שמתחיל בככר, שם נכנסתי לחנות ענק יפהפיה בסטייל אמריקאי וקניתי עוגיות אמריקאיות במחירים אמריקאים וסיימתי בשוק הענק (המצריך טיפוסים תלולים ומתישים) והמרהיב. בכלל - לה-פאס היא כולה שוק אחד גדול. אינני יודע אם הסברתי כבר את מבנה העיר אבל היא בנויה בעמק הכלוא בין הרים - מרכז העיר המודרני עובר במרכז במקום הכי נמוך וככל שמטפסים מעלה (בקושי רב, בשל האויר הדליל ובשל התלילות של הרחובות) מגיעים לבתים הדלים יותר. חוץ מהמרכז המודרני החדש שסובב סביב הפראדו שהוא הרחוב הראשי (ולפחות חלקו האחרון הנמוך ביותר יפהפה ומעוצב בטוב טעם) ושם משרדי הדואר המפוארים, משרדי חברות התעופה, הבנקים וכו' - חוץ מכך העיר מהווה שוק אחד גדול. אפילו במרכז המודרני יש אינספור "בדואיות" שמוכרות את הקשקושים שלהן.

באותו ערב הלכנו ל"פניה" מצוינת לדינו - הכוונה למועדון המגיש תוכנית אמנותית בוליביאנית. בתמורה ל-12 בוליביאנוס קיבלנו משקה ראשון ומסע מוסיקלי ברחבי בוליביה. המנחה החביב שהיה לבוש ככהן יפני הציג את הלהקות השונות שעלו לשיר או לרקוד והסביר לאיזה אזור בבוליביה מתאים הסגנון של אותה להקה. נדמה שכל אזור בבוליביה כוסה בתוכנית. חוץ מהלהקה הראשונה שהיתה ממש נוראה, היה יופי (היו שם כמה להקות שפשוט הלהיבו אותנו). הופיע גם אמן צ'רנגו בן 14 (צ'רנגו, להזכירכם, היא המנדולינה העשויה משריונו של ארמדילו) שהיה מצויף. ההופעה היתה מהנה מאד והקהל, הישראלי ברובו, הגיב בהתאם. אני חשתי כאבים חדים בגרוני בזמן ההופעה ונטשתי לקראת 10:00 בערב. אותו לילה עבר בכאבים וללא שינה. כשקמתי להציץ בגרוני התחלחלתי למראה הנפיחות המפחידה. חיכיתי עד 07:00 בבוקר, אז קם רוני ובקשתי ממנו להתקשר לרופא ששמו היה רשום במדריך הבריטי. רוני העיר את הרופא והסביר לו את מצב גרוני. הרופא הגיע ב-08:30 לחדרי. רוני כבר הלך והיינו רק חיים ואני. כיוון שגם חיים היה במצב של פגר באותו יום בעקבות קלקול קיבה, לא היה ברור לרופא מי החולה, כי שנינו נראינו כגוויות. לאחר שהבהרתי לו בחרחורים שאני הגוסס הוא הציץ לגרוני ומלמל "אלוהים אדירים". הוא הסביר לי שיש לי זיהום ועלי לקבל זריקות פניצילין וכדורים. חיים גרר עצמו לחדרן של הבנות והביא את טל החובשת ואת טלי הביולוגית. הן הקשיבו להוראות הטיפול של הרופא, תוך שפשוף עיניים וסילוק קורי השינה. הרופא הסביר להן אילו תרופות לקנות ואיך להזריק את החומר. הן נסעו לחפש בית מרקחת תורן (היה יום ראשון) וחזרו כעבור שעה עם החבילות וטל החלה מכינה את הזריקה. הרופא החביב לא שכח לגבות \$40 (!!!) על עשרים דקות הביקור ("אתה בוודאי יודע שבימי א' התעריף כפול") והבנות חזרו עם קבלה מבית המרקחת בסך \$20! באותו רגע לא היה אכפת לי לשלם אף כפליים מכך - רק להיפטר מהנפיחות הנוראה שחסמה את גרוני. ואכן כבר כעבור כמה שעות חלה הקלה ולמחרת כבר ירדה רוב הנפיחות.

למחרת היה ערב פסח. החבר'ה נסעו למקום הסמוך לעיר ואסרו עלי לצאת מהמיטה. אני החלטתי שדווקא קצת פעילות לא תזיק ויצאתי למסע רכש בשוק: קניתי מכנסיים שחורות יפההיות עם רקמה רחבה באזור החגורה, חולצה לבנה תואמת בסגנון החולצות הרוסיות וקניתי בסוודר מצמר אלפקה מהמם ביופיו וברכותו. החבר'ה הרבים שאמרו לי "תתחדש" ושמעו ששלמתי רק 16 בוליביאנוס, חצי מהמחיר המקובל, אמרו לי שזה מעורב בצמר למה, אבל המוכרת נשבעה לי שזה צמר אלפקה טהור (טוב, זה לא אומר כלום) ואין שום הבדל במגע יד או במראה מהסוודרים היקרים יותר. השמועה על מחלתי פרצה ברחבי לה-פאס כאש בשדה קוצים ועשרות ישראלים חקרו אותי לשלומי, אפילו כאלה שהקשר איתם היה מלמול שלום חטוף. בכלל, לאחר יום האתמול בו רבצנו חיים ואני במיטות ואנשים עלו אלינו לרגל כמו לניחום אבלים, הרגשתי בערב הפסח ממש נפלא ופרץ הקניות היה אחד מבטויי הרגשה זו. מיכל ורוני קנו לי ביום א' תשמיש קדושה שמשמשים בו להתזת מים קדושים בכנסיה והתיזו עלי מים ובקשו בכנסיה שיעשו לי "משברך" ואולי זה עזר.

באותו יום שרתה אורית חג. כולם דיברו עם הבית, אחר הצהריים ישנו ואח"כ היו טקסי מקלחת ותגלחת ולקראת 19:30 לבשו כולם את בגדי החג. עבור חלקנו היו אלו ג'ינס וסווט-שירט, אבל אני לבשתי את בגדי החדשים וסנדלים וגרביים לבנות (שהלכו טוב יותר עם הרכוש מאשר הנעליים המגושמות והמטונפות) ואת הסוודר החזקתי ביד, כדי שיצאו את החולצה. ניתן לסכם את התגובות כ"נלהבות", וזה סיכום יבש למדי... כשהגענו למסעדת זאב שם כבר היו כמעט כל החבר'ה, היו התגובות, ברגע שפשטתי את הסוודר, נלהבות ומופתעות, כיוון שהחבר'ה חשבו שאני בטיפול נמרץ. בקיצור, היה לי מרב רוח טוב מאד בשל ההתאוששות המהירה והביגוד החדש שהוא באמת יפהפה ומיוחד. הסדר התחיל כהלכתו; רוני שישב מולי וגילה בקיאות מרשימה בהלכי סדר פסח ניהל את הסדר וכל אחד קרא בקול קטע מהגדה, כשחלקים מסוימים קראנו בקול רם, כולם (לא, לא כאיש אחד אלא כארבעים איש). מהר מאד, לא זכור לי היכן בהגדה, כבר

התחיל לזרום האוכל וההגדות הושמו בצד. פתחנו בגפילטע פיש מצוין וגדל מימדים. אח"כ הגיע מרק עוף בתוכו צפו שלושה קנעידאלאך עצומים ואחרי מנה זו וכל המצות והקשקושים שכבר זללנו - היו כולם די מלאים. לכן צלחות העוף חזרו בחלקן מלאות למטבח וחלקן האחר חזר במצב לא הרבה יותר ריק, לתדהמתם ולאכזבתם של המארחים. בשלב זה עברנו לשירה פרועה בציבור והיתה בפרוש אווירה פנטסטית ומשוחררת ובני המשפחה שישבו בראש השולחן היו די המומים מהעסק. שני מוצ'ילרים - הוא אמריקאי והיא איטלקיה - שנכחו גם הם - ישבו פעורי פה למראה הטקס הדתי המוזר. התגלה בקרבנו כשרון אדיר - בחור בשם טל, שחרחר ושמנמן, שגרוננו הפיק קול בריטון עצום ויפה שזכה להתלהבות הקהל. הוא שר לנו באדיקות גם כמה שירים באידיש וכל הזמן חברתו ישבה מולו ולחשה לו את המילים שאת רובן הוא שכת. הוא ושני שכניו בכלל תפסו ראש טוב ושתו הרבה יותר מ-4 כוסות, מה שגרם לשניים מהם להיפרד מכל ארוחת הערב על רצפת המסעדה. השלישי - טייס חיל אויר משוחרר (בגילנו), אף הוא ממושב עשרת הנידח שלא מפסיק להניב מוצ'ילרים, היה שתוי מאד, אבל לפי עדות מכריו מהמושב, הוא יודע להחזיק מעמד בכאלה מצבים, כך שנחסכה מאתנו תצוגת הקאה נוספת. שתי תקריות אלו, שטופלו במהירות ע"י המלצרים (שגילו יעילות רבה, בנגוד לימי חול בהם הם לא מתפקדים), לא השפיעו כלל על האוירה. לקראת חצות דפקו על הדלת שני מוצ'ילרים עמוסי מוצ'ילות שהגיעו באותו רגע לעיר והם זכו כמובן לכמויות אוכל אדירות עליהן הם התגברו בכשרון רב יותר מאשר אנחנו. מאוחר יותר גם הגיעו שני שוטרים שלא הבינו מה קורה אבל שמחו גם הם לקבל אוכל. הם פחות שמחו כאשר אחד מהקשקשנים בחבורה קפץ עליהם עם כיפות והגדות והחל בניסיונות גיור נמרצים. הם עוד פחות אהבו את המצלמות שנשלפו ומיד הסתירו את פניהם כמו חרדי מאה שערים ומלמלו "פרוהיבדו" (אסור). אחרי הקינוח, משהחלו אנשים לנטוש, נזכרה דורית המארחת שיש גם קפה ועוגה וכך נשארנו במסעדה עד קצת אחרי 10:00, אז הסתיים הערב הנפלא.

למחרת ייחלתי לארוחת בוקר של מצה מטוגנת, כמו שצריך, אבל למרבה האכזבה היה זה יום חול לכל דבר עם ארוחת הבוקר השגרתית וסידורים משעממים. החברה התארגנה לקראת טרק אליו הם יצאו למחרת ומכיוון שהם לא הרשו לי לבוא אתם, כי הייתי עדיין על כדורים, הייתי ילד טוב וויתרתי, מה גם שתאורי החבר'ה שחזרו מהטרק היו מאד לא מעודדים - טיפוסים קשים בגובה של 4000 מ' מעל פני הים, ירידות חלקקות ומסוכנות ולילה ראשון מקפא דם בו הקור מגיע לשיאים חדשים. בבוקר המחרת קמתי יחד עם כולם ב-05:30, בלית ברירה. קבלתי מהם רשימת בקשות לדואר, בירורים וכו' ונפלתי חזרה על המיטה מת מעייפות. ב-09:00 קמתי והתחלתי לעבור לחדר אחר לבודד שעלה הרבה יותר כסף (13 במקום 8 בוליביאנוס) אבל לא היתה לי שום ברירה אחרת. היה זה יום מרוח שחוץ מביקור בדואר עם טונות של מכתבים וגלויות, ביקור שוב אצל הרופא לוודא שהכל בסדר אתי וקפיצה למשרד ההגירה להסדיר עניין פורמלי פעוט - לא עשיתי בו דבר. פגשתי ברחוב הראשי את פרנץ, הבחור החביב מהטיול שלנו, ואכלנו יחד ארוחת ערב במסעדת זאב, תוך שהוא משתאה מכמויות הישראלים, מתופעת ספרי המטיילים וממה שראו עיניו בטלביזיה (בדיוק הראו מה שקורה בכנסת בארץ ושמעו את הצעקות, וזה לא היה מחמיא במיוחד). היום העייף הזה הסתיים בסרט, אליו הלכתי עם בחורה מהמלון בשם לימור. הסרט "נולד ב-4 ביולי", מועמד לשמונה אוסקרים, היה אחד מהסרטים הגרועים, הארוכים, המשעממים, הדביקים והמיותרים שראיתי מעודי. כשתארתי מאוחר יותר את הסרט לחיים ולחבר'ה שחזרו מהטיול היה ברור להם שלא אהבתי אותו במיוחד...

בבוקר יום ה' קמתי מוקדם והתקבצנו 8 חבר'ה, ביניהם איזי הזכור לטוב, כדי לנסוע לאתר ארכיאולוגי הסמוך לעיר ושמו טיחואנאקו. זהו אתר ארכיאולוגי, החשוב ביותר בבוליביה ואחד החשובים ביבשת, בו נחפרו מקדשים של תרבות הטיחואנאקו. זו תרבות קדומה יותר מהאינקא, המאיה והאצטקים ולפי הדעה המקובלת כיום, זו התרבות המפותחת הקדומה ביותר בדרום אמריקה. ראשית צמיחתה מוערכת היתה להיות 1600 שנה לפנה"ס ושיאה בשנת 700 לספירה. האימפריה המפוארת שיצרה מבני אבן מהגדולים בעולם הוכחדה מסיבה לא ברורה. אנו הגענו לאתר, בלא שום ציפיות, כפי שהכינו אותנו ישראלים אחרים ואכן - אתר מאכזב למדי, אך עדיין שווה ביקור. יש שם פירמידת ענק מפוארת ומורכבת, המכוסה כולה בחול, כך שמה שרואים זה רק תל! יש שם מקדש נוסף שחפרו אותו ואח"כ כיסו אותו בחול שוב, כי לא ניתן היה להמשיך בחפירות וכיסוי בחול זו דרך השימור הכי זולה! מה כן היה שם? מקדש תת קרקעי הנראה כבריכה מרובעת שתוכנן כך שמי גשמים לא יקו בו ובמרכזו עמדו כמה פסלים שחלקם כבר הועבר משם ובסמוך לו מקדש ענק עם שער מפואר וחומה גדולה ושלמה ובמרכזו כמה פסלים מעניינים (עם תחריטים שמפורשים כלוח שנה קדום כלשהו) ובקצהו עומד שער בודד, הידוע כ"שער השמש" וגם עליו ציורים רבים חסרי הסבר.

מזמן כבר לא סיפרתי לכם על שקרנותם וטפשותם של המקומיים. ובכן - סגרנו עם נהג המיניבוס ששכרנו על מחיר של 15 בוליביאנוס לאחד לטיחואנאקו הלך ושוב, כאשר בדרך חזרה נעבור דרך מקום הקרוי "בקעת הירח". בתום הביקור בטיחואנאקו הזכרנו לו "עכשיו לבקעת הירח". "סי סי" אמר הנהג חסר השיניים באדיבות רבה. אני נרדמתי לי והתעוררתי כעבור כשעה למשמע צעקותיו של אמיר שישב לידי - "ו ו אויסה". הנהג נסע אחרי אוטובוס שהעלה ענן אבק וחול (הדרך היא דרך עפר כמובן) והוא נכנס לתוך ענן האבק וכמעט שהתנגש באוטובוס. ברגע האחרון הוא סטה

שמאלה וניצלנו מתאונה. אך זכרוננו של הטיפש בגד בו כעבור עשר דקות כאשר הוא חזר על אותו תעלול עם אותו אוטובוס, ושוב סטה ממסלולו ברגע האחרון. ובכן מה הפלא שעם כזה זכרון הוא נסע ישירות ללה-פאס ואנו מוצאים עצמנו בלב השוק ולא בבקעת הירח המיוחלת? הוא שכח? מה פתאום - כשאמרנו לו "מה קורה עם בקעת הירח" (בתרגום ישיר לספרדית מהסלנג העברי - "קה פסה קון וולה דה לונה?") הוא פשוט ענה ב"אאההה?" נדהם. מה זה בקעת הירח? איפה זה? לא התיאשנו ואמיר אמר לו שהוא ידריך אותנו איך ליסוע לשם לפי מפה שהיתה בידניו. הנהג לא הכיר שום נקודה לאורך הדרך שאמיר ציין בפניו. החלטנו לרדת ולשלם לו 10 ולא 15 כ"א (וגם ככה היו כמה כאלה שהרגישו נדיבים מדי כלפיו). הבחור ספר את הכסף וצעק "פאלטה פאלטה" (חסר חסר). ענינו לו - "קה פאלטה, וולה דה לונה פאלטה" (מה חסר, עמק הירח חסר) וכנגד כזה טיעון לא היה לו מה להגיד. הבחור לא הפסיד כיוון שיום קודם לכן נסעו כמה חברה במחיר של 10 בוליביאנוס לשני האתרים. אבל - ככה זה פה.

אחה"צ, לאחר שנת צהריים הגונה, הלכתי לרחוב קטנטן המומלץ לביקור בכל המדריכים בשל מבנהו הקולוניאלי העתיק והיפה ובשל כמה מוזיאונים שמצויים בו. המוזיאון בו רציתי לבקר היה סגור בדלת עץ כבדה מאד. בעודי עומד שם מול הדלת ותוהה מה אני עושה עכשיו, היא נפתחה על ידי ילדה כבת עשר. "המוזיאון סגור?" - "כן!" - "מתי יפתח?" - "רק מחר" באה התשובה ההחלטית מפי הבוסית הקטנה. "אבל אני רוצה להכנס עכשיו" התעקשתי מבלי להאמין שזה יעזור. "טוב, אבל צריך לשלם" ענתה הגברת להפתעתי. "כמובן", אמרתי, "כמה?" "כמה?" חשבה הילדה במהירות ושלפה "1.50". "טוב, אבל אני סטודנט ולכן זה רק 1 בוליביאנו" אמרתי בבטחון עצמי מוחלט שהדהים אף אותי ולפני שהיא תוכל לאמר משהו, דחפתי לידיה בוליביאנו אחד שפתח בפני את דלת העץ הכבדה לרווחה. נכנסתי לגן הפנימי היפה והגברת הקטנה רצה במהירות ופתחה לי את הדרי המוזיאון הקטן והחביב אחד לאחד, כאשר בתחילה היא הדליקה את האורות בכולם מ"חדר הפיקוד". בכל חדר במוזיאון היא חכתה בקוצר רוח עד שאגמור לסייר בו ואז סגרה אחרי את הדלת ורצה לפתוח את החדר הבא. מאד משעשע. בתום הביקור המאלף במוזיאון המאד לא מחייב, חשבתי לעצמי, תוך כדי צעידה לעבר כנר מורליו, איך אהרוג שעה וחצי עד לפגישה שקבעתי עם פרנץ. משהתקרבתי לכנר ראיתי שמישהו בממשלה החליט לספק לי תעסוקה עד לשעת המפגש: הכנר היתה מלאה במכונות שרד ובמאות חיילים ושוטרים שאלמלא לבושם הרשמי במדי א-א, הייתי חושב שפרצה מלחמה. תחקיר מהיר של המקומי הכי פחות אינדיאני שעמד שם העלה שבקתדרלה נערכת מיסה לכבוד הפסחא, שחל למחרת, והנשיא וכל השאר היו נוכחים. שוב יצא לי להפגש פנים אל פנים עם נשיא דרום אמריקאי, לאחר ברזיל וצ'ילה. רציתי לצלם את שרשרת החיילים הצבעוניים בלבושם המצחיק והראוותני, אבל פני השוטרים המאיימים ולועי הרובים הרתיעו אותי. לאחר שבררתי אצל אחד המפקדים ושאלתי את שני השוטרים עם הפנים הכי מפחידות אם יש להם רגישות כלשהי למצלמות וקיבלתי תשובה שנשמעה כ"בסדר", הוצאתי לאט את המצלמה ווידאתי שכולם רואים אותה לפני שאני לוחץ ויהיה מאוחר מדי ואז צילמתי במהירות שתי תמונות ונעלמתי תוך שניות בהמון כדי למנוע מהם חרטות של הרגע האחרון (כמו שקרה עם איציק ביום הבחירות בצ'ילה - סיפור מסע I). אח"כ חיכיתי עם כולם לגמר המיסה ומכיוון שזו התארכה חזרתי פנימה לראות בדיוק את הבישופ עומד ומחלק את לחם הקודש, בהתחלה לנשיא ואח"כ בסדר יורד לפי חשיבות לשאר הג'ובניקים עד שהתור הארוך היה מורכב מסתם עמך. המשכתי למלונו של פרנץ והלכנו ביחד לפיצריה טובה שם היו כ-15 ישראלים נוספים שחגגו את שובה לארץ של אחת הבנות.

למחרת בבוקר פגשתי את צלי וענבל שחזרו מן הג'ונגל המפורסם בטואיצ'י (אליו נטוס מחרתיים), באותו בוקר, יחד עם עוד 3 חברים נחמדים שלהם. ישבנו ביחד על ארוחת בוקר נהדרת, לא אצל הזאבים שהיו סגורים כמו כל דבר אחר כמעט בעיר בזמן הפסחא. שם תחקרתי אותם על אודות הג'ונגל והם אמרו שהיה כיף ופנטסטי אבל "נראה לנו שחיים לא הכי יהנה וטלי ומיכל בכלל לא בגלל היתושים והבוץ והחום וכו'!" הם זכו להכיר אותנו, כזכור, בשלושת ימי הפנטנל בברזיל. הבטחתי להם שנעשה את מירב המאמרים להנות. בהמשך היום, מכיוון שהכל היה סגור, החלטתי ליסוע עם אחד מחבריהם (איתן, וטרינר בן 31 נחמד מאד) לבקעת הירח. תפסנו מונית ונסענו במחיר גבוה מאד במונחים מקומיים (משום מה שכחתי להתמקח) למקום שהוא בקעה בה יש תצורות סלעים מוזרות מאד, למרות שכל דמיון לפני הירח הוא מקרי בהחלט. שם שהינו קצת בלב השקט והנוף המוזר עד שהרגשנו שדי וחזרנו למונית שחכתה על הכביש למעלה. בשל המחיר הגבוה אמרתי לנהג המונית לעבור דרך עוד נקודה משם יש תצפית על לה-פאס (סתם, נחמד) ומשם חזרנו לסייסטה הבלתי נמנעת במלון. משנתי העיר אותי חיים - הם חזרו מהטיול שלהם ואני מתפלא שלא קמתי לבד מההמולה שהם הקימו (אנחנו הישראלים עם מאד רעשני, כפי שלמדנו כבר כמה פעמים). גם דון, קאם, חגית ואורי חזרו מהטיול שלהם שהיה ארוך יותר, כך ששוב היינו ביחד כל ה-12 מלגונה קולורדה.

למחרת, בשבת, היה יום בטלה. חוץ ממסירת כביסה וכתובת אינסוף גלויות (וחלק ניכר מהמכתב הזה) לא עשינו שום דבר מיוחד. אחה"צ ירדנו להסתובב בשוק הנפלא של לה-פאס. לה-פאס, כאמור, היא שוק אחד גדול ורוכלות תמצאנה בכל מקום, אפילו ברחוב הראשי והמודרני - הפראדו - מתחת לבנין המפואר של הדואר או של לופטהיזה. יש בשוק כמה אזורים, שהמעניינים שבהם הם: שוק המכשפות, הצמוד למלונונו, שם מוכרות הרוכלות (הנראות קצת כמכשפות) דברים

בלתי מזוהים בבקבוקים, עלים מסוגים שונים, עצמות יבשות, פסלונים ושיא השיאים - עוברי למה מיובשים... ערימות העוברים המתים והמיובשים פשוט מבחילות ואינני רוצה אפילו לחשוב מי קונה כאלו זוועות ולמה. אזור מעניין אחר הוא שוק הגנבים בו מוצעים למכירה דברי חשמל וצילום במחירים נמוכים מאד, מסיבות מובנות. אבל בשוק זה מוכרים הכל - דברי סדקית, כלי עבודה, איגואנות ולטאות, צנצנות ריקות ובקבוקים ריקים, כלי כתיבה, דברי ביגוד והנעלה מהדלים ביותר ועד המפוארים (בכל אופן התגיות הן של פירמות ידועות), פירות וירקות וכמובן אוכל חם שמטגנים מול העיניים בשמן שלידו מחוויר נס פך השמן של חנוכה (השמן פה מספיק לטיגון משך 8 שבועות ולא 8 ימים...) - לדוכני האוכל ההיגיניים הללו קוראים בעגה של המטיילים הישראלים "דוכני צהבת"! הדבר הנהדר ביותר שיש לשוק הזה להציע, לדעתי, הם הסוודרים, השרוואלים, הבדים, הצעיפים ושאר דברי הביגוד היפהפיים שלהם ויש לשער שבימים האחרונים עוד נעשה כאן הרבה קניות מסוג זה, ככל שתרשה המוצ'ילה.

היום בבוקר (כן, סוף סוף אני כותב את סיכום המסע על מה שהתרחש באותו יום. הפיגור הודבק לראשונה) יצאנו חבורת ה-12 (פחות אילן שהיה חולה + חנה, פנים חדשות בנוף הישראלי המוכר לנו) לטיול נהדר. הטיול החל בביקור באתר הסקי הגבוה ביותר בעולם - צ'קלטייה - שגובהו 5300 מ', שיא גובה חדש עבור כולנו. אנשים שבאו לפה בימיהם הראשונים בגובה חזרו עם כאבי ראש נוראיים. אנו, בסוף היום, לא הרגשנו משהו מיוחד כיוון שהשבועות האחרונים בגבהים סיגלו אותנו. ממקום זה נשקף נוף מהמם על הסביבה, אבל מכיוון שלא היתה ראות אידיאלית לא ראינו את אגם הטיטיקקה שבגבול בוליביה - פרו (האגם הגבוה בעולם). ראינו אבל אגמים אחרים, קטנים, שהיו זרועים בסביבה בגבהים שונים ולכל אחד צבע אחר - כחול, ירוק, אדום, עז, חום ועוד. משהגיע מקומי כלשהו שמראה תריסר הגרינגוס עורר בו את תשוקותיו הכספיות והוא דרש כסף תמורת העמידה במקום (!) החלטנו שהנוף כבר מוצא ואין טעם לשלם לבחור ביחוד לאחר שהוזהרנו מראש שזה עלול לקרות והתשלום צריך להיגבות רק ממי שנכנס לתחומי אתר הסקי עצמו. המשכנו בנסיעה לעבר מסמר הערב - "מערת הקרח". שילוט בעברית כיוון למקום וכעבור נסיעה בלב נוף מרהיב הגענו לבית קטן לידו עברה אמת מים ושם החל המסלול הרגלי לעבר מערת הקרח. הנהג החביב הואיל ללכת אתנו כבדת דרך קלה כדי להראות לנו את הדרך, אך היה זה מיותר למדי כיוון שהולכים ממש לצידה של אמת המים שהתפתלה על צלע ההר. הדרך, בת השעה פלוס, היתה עוצרת נשימה, תרתי משמע. ראשית, בגבהים של 5000 מ' ויותר המסלול הכי קליל גורם להתנשפויות כקטר ושנית, הדרך עברה על פני תהום ונשקף ממנה מראה רב הוד של הרים עצומים עטויי קרח, תהומות, נחלים והכל כל כך גדול ועצום. נופים דומים כבר ראינו בצ'ילה ובארגנטינה, אך כאן בבוליביה מגיעים הרי האנדים לשיאם והגודל הנורא הוא זה שמשאיר אותך פעור פה. רק כדי להוסיף על עוצמת החוויה, הדרך מצטמצמת לעתים לרוחב של עשרות ס"מ ואז אתה כלוא בין הצוק מצד אחד לתהום תלולה מצד שני ואם מעיפים מבט בתהום מרגישים סחרחורת קלה והדברים מתחילים להסתובב סביב הראש. בסה"כ - אם הולכים לאט, נושמים עמוק ולא עושים שטויות, הדרך אינה קשה במיוחד וכלל לא מסוכנת - היא מסוכנת אם נוסעים אותה באופנוע... בשנת 87 טייל כאן בחור ישראלי, קיבוצניק, שיצר ההרפתקנות שרף את מוחו והוא עשה את הדרך באופנוע! לאורך הדרך יש קטעים רבים שפשוט לא מובן איך אופנוע עבר אותם: קטעים כפי שכבר תיארתי, בהן זרועה הקרקע אבנים קטנות שיכולות להסיט בקלות את האופנוע לתהום. הבחור הצליח להגיע עד למערה ולחזור, וממש בסוף הדרך, בקטע קל יחסית, הוא נפל לתהום ומת. אני התחלתי כשראיתי היכן הוא נפל ומלמתי ש"מזל שהוריו לא ראו את זה". תיקנו אותי ואמרו לי שהוריו באו לפה לראות את המקום והם שמו שם מצבה חקוקה בסלע לזכרו.

אנו המשכנו ברגל עד לגשר צר מאד שעבר מעל תהום קטנה. חלקנו הלך למטה מתחת לגשר וחלקנו הלך על הגשר בזהירות, כמו על קורה. אני גיוונתי - הלוך למעלה, חזור למטה (ההליכה למעלה באמת קצת מפחידה ומקבלים פיק ברכיים). מיד לאחר הגשר פנינו ימינה ונפרדנו מאמת המים והתחלנו לטפס לעבר גוש הקרח הגדול, בתוכו המערה. הטיפוס היה מפרך וקשה, בייחוד מכיוון שהארכנו מעט את הדרך בטעות אבל בסוף הגענו למערה שכמו נחרצה בקרח הלבן-כחול-שקוף. המערה אינה גדולה והלכנו בה מצד אחד עד לפתחה השני. הקירות בפנים חלקים מאד ויפים ויש פתח או שניים במערה מהם נכנס אור. המערה אכן יפה ומיוחדת אך אני מצאתי שהעיקר בטיול זה היתה הדרך המלהיבה ממנה נהנינו גם בחזור. מבחינת מזג אוויר, הטמפרטורות נעו מקר מאד לחם מאד במהירות - כשאין שמש ממש קר והיו קטעים בהם התעטפתי בכל הציוד כולל כפפות וכיסויי אזניים. אם השמש נגלית יש להתקלף במהירות כיוון שהאוויר הדליל גורם לקרינה מאד חזקה ולוהטת. בדרך חזרה פגשנו גבר ישראלי ש"עושה פה עסקים" עם אביו הזקן שבא לבקר מהארץ. הטיול הקצר עורר בנו תיאבון מדהים וחיסלנו בסוף הדרך את כל האוכל שהבאנו. בדרך חזרה עצרנו מעל לה-פאס במקום בו נשקף נוף נהדר של העיר השרועה בעמק ומאחוריה הר האיליאמיני הענק והיפה.

מחר אנו נוסעים לג'ונגל הטואיצ'י ועל כך בסיפור הבא.